

¹Poliklinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju ♦ Dom zdravlja Tuzla ♦ 75000 Tuzla ♦ BiH

²Klinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju ♦ Univerzitetski klinički centar Tuzla
Medicinski fakultet Tuzla ♦ Univerzitet u Tuzli ♦ Ul. Trnovac bb ♦ 75000 Tuzla ♦ BiH

MJESTO FIZIKALNE TERAPIJE U TRETMANU TEŠKIH FORMI OSTEOARTRITISA KOLJENA

THE ROLE OF PHYSICAL THERAPY IN TREATMENT OF SEVERE FORMS OF OSTEOARTHRITIS OF KNEE

Dževad Džananović¹ ♦ Nedima Kapidžić-Bašić² ♦ Ešref Bećirović¹ ♦ Šahza Kikanović² ♦ Emir Halilbegović² ♦ Asja Hotić Hadžiefendić² ♦ Lejla Aščerić²

Teške forme osteoartritisa (OA) koljena predstavljaju veliki problem za bolesnike, jer znatno ugrožavaju njihovu funkcionalnu sposobnost i kvalitet života, kao i za fizijatre, zbog slabog učinka fizikalne terapije (FT) na pokretljivost koljena.

Cilj rada: Ispitati učinak FT na funkcionalnu sposobnost u bolesnika sa teškom formom OA koljena.

Materijal i metode: Od 60 ispitivanih bolesnika koji su bili na FT zbog OA koljena, izdvojeni su oni sa teškom formom. To su bili bolesnici sa III i IV stadijem strukturnih promjena po Kellgren-Lawrencu, a klinički sa uvećanjem zgloba i ograničenom pokretljivošću. FT je trajala 4 nedjelje. Na prijemu i nakon FT je ispitivana funkcionalna sposobnost sa Womac indeksom, a bol sa Vizuelnom analognom skalom (VAS). Ocijenjen je efekat FT u odnosu na stadij strukturnih promjena na koljenima.

Rezultati: Među ispitivanim bolesnicima je bilo 27 (45%) sa III stadijem i 13 (22%) sa IV stadijem struk-

turnih. promjena po Kellgren-Lawrence skali. Ocjena funkcionalne sposobnosti sa Womac indexom je utvrdila da onesposobljenost progredira sa pogoršanjem strukturnih promjena, tako da je za svaki stadij bila veća. Najveća je u IV stadiju. Efekat FT nije značajno ovisio o stepenu strukturnih promjena, tako da je postignut sličan stepen poboljšanja u svakom stadiju. U tom periodu nije došlo do značajnih promjena u obimu zgloba i obimu pokretljivosti koljena.

Zaključak: Bez obzira što se na fizikalnu terapiju ne poboljšava značajno obim pokreta zgloba, postignuto je značajno poboljšanje funkcionalne sposobnosti i smanjenje bola i u najtežih formi OA koljena. To je razlog da FT ostaje kao terapija izbora za one bolesnike koji iz bilo kojih razloga nisu kandidati za ugradnju totalne endoproteze koljena, kao najboljeg rješenja najtežih formi OA koljena.

Ključne riječi: osteoarthritis koljena, funkcionalna sposobnost, strukturne promjene, Womac indeks